

PEDAGÓGIA ISMERETEK
EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA
JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ
A MINTAFELADATOKHOZ

1. Határozza meg a szocializáció fogalmát!**10 pont**

A szocializáció a társadalomba való beilleszkedés folyamata, amely során az egyén megtanulja megismerni önmagát és környezetét, elsajátítja az együttélés szabályait, a lehetséges és elvárt viselkedésmódokat.” A szocializáció során azokat a normákat, értékeket, hagyományokat, nézeteket, attitűdöket sajátítjuk el, amelyek az adott kultúrában, környezetében használatosak.

(Szakmailag helyes egyéb megfogalmazás is elfogadható. Minden helyes kulcsszó 2-2 pont)

2. Soroljon fel öt színteret, amelynek fontos szerepe van a szocializációban! 5 pont

- **Család**
- **Óvoda**
- **Iskola**
- **Baráti kör**
- **Lakókörnyezet**

(Minden jó megoldásért 1-1 pont, összesen: 5 pont)

3. Egészítse ki az alábbi hiányos mondatokat!**15 pont**

A verbális csatorna az ember legspecifikusabb kommunikációs módja. Kódrendszere a nyelv, melynek fogalomkészlete, a szókincs az emberi kultúra fejlettségével arányos.

A nonverbális csatorna, a nem szóbeli közlések szintén változást idéznek elő a kommunikációs partnerek viselkedésében, gondolkodásában, érzelmeiben. Alátámasztják a szóbeli közlést, érzelmeiket és viszonyulásokat közölnek.

(Minden jó megoldásért 3-3 pont, összesen 15 pont.)

4. Olvassa el az alábbi állításokat! Jelölje az igaz állításokat I, a hamis állításokat H betűvel! **8 pont**

Kurt Lewin háromféle nevelési stílust határozott meg.

A tekintélyelvű nevelési stílus teret ad az egyéni kezdeményezéseknek.

Az érés elsősorban biológiai adottságok kibontakozásában megvalósuló fejlődési forma.

A differenciálás a tanulók egyéni sajátosságait szem előtt tartja, a fejlődés, fejlesztés lehetőségeinek és feltételeinek biztosítása az oktatás által.

(Minden jó megoldásért 2-2 pont, összesen 8 pont.)

5. Sorolja fel a család funkcióit! **9 pont**

- **Biológiai funkció**
- **Gazdasági funkció**
- **Szocializációs funkció**

(Minden jó válaszért 3-3 pont, összesen: 9 pont)

6. Ismertesse a kisiskoláskor jellemzőit! Írjon legalább 10 jellemzőt! **20 pont**

A kisiskoláskor (6–10 év):

Gyorsütemű fizikai fejlődés.

Az agy állományában a homloklebény jelentősen fejlődik, ami alapja a magasabb rendű értelmi funkcióknak.

A gyermek társas viszonyai módosulnak, kapcsolatai szélesednek.

A család, a szülő elveszti korábbi meghatározó szerepét.

A fő tevékenységi formában, a tanulásban az utánpótlás már csak alárendelt szerepet kap. A főszerep a szervezett forma.

A kisiskoláskor kezdő fázisának pszichológiai sajátosságait az iskolaérettség kritériumai fejezik ki legjobban, pl. szándékos és tartós figyelem képessége, a feladattudat és kötelességérzet, a beilleszkedési alkalmasság.

A megismerési funkciók jelentősen differenciálódnak és minőségileg fejlődnek. Fokozódik a tárgyi érdeklődés és a realizmus.

A gyermek már képessé válik a fogalmak rendszerezésére, a lényeges és lényegtelen vonások különválasztására, a dolgok közötti viszonyok felfogására.

Az akaratfejlődés egyik megnyilvánulása a versengésre, rivalizálásra való hajlam jelentkezése.

Erősödik a szociális motiváció szerepe.

Kialakul az ún. kategorikus erkölcsi felfogás és elemi szinten a közösségi érzés. Iskoláskorban (6–14 év) a korszak elején a gyerekek gondolkodása még mindig konkrét és képszerű.

Az oktatás hatására erősen megindul a második jelzőrendszer fejlődése.

Az elméleti mérlegelés, az ítélet és következtetés ellenőrzése a lényeges vonások megragadása, az analízis, a szintézis egyre tökéletesebb gondolkodási műveletekké válik. Fontos szerepe van a szemléltetésnek.

(Szakmailag helyes egyéb megfogalmazás is elfogadható. Minden helyes kulcsszó 2-2 pont)

7. Soroljon fel hat tényezőt, mely befolyásolja a pedagógust a nevelési módszer megválasztásában!

18

pont

- a gyermek személyisége,
- a gyermek életkora,
- a gyermek fejlettsége,
- a nevelési szituáció,
- a pedagógus szakmai kultúrára,
- a pedagógus vezetési stílusa,
- a pedagógus személyisége,
- a nevelés célja és feladatai,

(Szakmailag helyes egyéb megfogalmazás is elfogadható. Minden helyes kulcsszó 3-3 pont, összesen: 18 pont)

8. Írja a pontozott vonalra, melyik nevelési stílus jellemzőit olvassa!

15 pont

A tekintélyelvű (autokrata) nevelő követelése parancs jellegű felszólításokon alapul, egyértelmű a feladatkijelölés, de nem ad teret az egyéni kezdeményezéseknek. Ellenőrző tevékenységében hibakereső beállítódású. Gyakran büntet, értékelése globális jellegű, mellyel

nem teszi lehetővé a hibák korrigálását. A gyerekek közötti kommunikáció sivár, inkább suttognak, félnek a beárusulástól.

Az engedékeny (Laissez-faire) stílusú pedagógus gyakorta nem fogalmaz meg a gyerekekkel szemben követelményeket. Az is előfordul, hogy követelés megfogalmazódik, de ezt a pedagógus nem tudja, vagy nem akarja betartatni. Ellenőrző, értékelő tevékenységére alapvetően a ráhagyás jellemző.

A megkívánó (demokratikus) nevelő egyértelmű követelményeket támaszt, melyek magas színvonalú teljesítményre serkentik a tanulókat. Teret ad az egyéni kezdeményezéseknek. Ellenőrző és értékelő tevékenységében az elismerés dominál. Értékelése differenciált, személyre szabott. Ezzel lehetőséget ad a hibák korrigálására.

(Minden jó megoldásért 5-5 pont, összesen: 15 pont)